

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΚΑΙ ΚΕΝΤΡΟ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ
ΕΚΘΕΣΗ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΥ
2008-2012

Α. Η Βιβλιοθήκη και Κέντρο Πληροφόρησης του Πανεπιστημίου Μακεδονίας κατά τα έτη 2004-2007

Αποστολή της Βιβλιοθήκης και Κέντρου Πληροφόρησης (Βιβλιοθήκη) του Πανεπιστημίου Μακεδονίας είναι η υποστήριξη των εκπαιδευτικών και ερευνητικών προγραμμάτων του Πανεπιστημίου, των σπουδών των φοιτητών, του διδακτικού έργου των μελών του Διδακτικού Προσωπικού του Πανεπιστημίου και των ερευνητικών αναγκών των μελών της πανεπιστημιακής κοινότητας.

Οι επιστημονικές και τεχνολογικές εξελίξεις των τελευταίων χρόνων επηρέασαν την εκπαίδευση αναδεικνύοντας νέες μορφές μάθησης και διδασκαλίας με συνέπεια οι Ακαδημαϊκές Βιβλιοθήκες να απαιτείται να προπορεύονται των εξελίξεων και να προλαμβάνουν τις ανάγκες του κοινού πριν καν αυτές εκφραστούν.

Προσπαθώντας να ανταπεξέλθει στις απαιτήσεις αυτές, η Βιβλιοθήκη κατά την τελευταία τετραετία (2004-2007) επικεντρώθηκε στην οργάνωση και διαχείριση της πληροφόρησης στην πιο σύγχρονη και πλήρη μορφή της (ηλεκτρονικές πηγές), με δυνατότητα προσφοράς απομακρυσμένης πρόσβασης και με έμφαση στην ανάπτυξη «πληροφοριακά γραμματισμένων» χρηστών θέτοντας έτσι τις βάσεις για την προώθηση της δια βίου (αυτο-)εκπαίδευσης. Στο πλαίσιο αυτό, η Βιβλιοθήκη οργάνωσε το προσωπικό, τις λειτουργίες, εργασίες και τις υπηρεσίες της, ώστε να προσφέρει πληρότητα και αμεσότητα στην πληροφόρηση και να προωθήσει τη διαμόρφωση χρηστών οι οποίοι θα μπορούν να εκμεταλλεύονται με αποτελεσματικό τρόπο την πληθώρα των προσφερόμενων πηγών πληροφόρησης προς όφελος της προσωπικής, επαγγελματικής και κοινωνικής ανέλιξής τους.

Η ενίσχυση της προσφοράς ηλεκτρονικού περιεχομένου και η παροχή προγράμματος πληροφοριακού γραμματισμού αποτέλεσαν τα κύρια βήματα της Βιβλιοθήκης για την προετοιμασία τη δική της, αλλά και των χρηστών της, για την κοινωνία της πληροφορίας, της παγκοσμιοποίησης, του μέλλοντος. Παράλληλα, η δυνατότητα εξ αποστάσεως επαφής του χρήστη με τη Βιβλιοθήκη ενισχύθηκε στο μέγιστο δυνατό βαθμό.

Η δραστηριοποίησή της στην παραγωγή (ψηφιοποίηση) και διάθεση ηλεκτρονικού περιεχομένου προσέφερε στη Βιβλιοθήκη πολύτιμη εμπειρία για την περαιτέρω πορεία της και την κατέστησε ικανή να κινείται ισότιμα στο περιβάλλον της επιστημονικής πνευματικής παραγωγής ενισχύοντας τη δυναμική της ως ισοσταθμιστικού παράγοντα μεταξύ της εμπορικότητας και της πνευματικότητας των επιστημονικών εκδόσεων.

Ταυτόχρονα η Βιβλιοθήκη κατόρθωσε να αναπτύξει και άλλες δραστηριότητες που ενδυνάμωσαν το ρόλο της στην εκπαιδευτική διαδικασία. Η ανάπτυξη και προσφορά συστήματος υποστήριξης ηλεκτρονικών μαθημάτων από απόσταση έφεραν τη Βιβλιοθήκη ακόμη πιο κοντά στην εκπαιδευτική διαδικασία, ενώ συγχρόνως συνέβαλαν στην εισαγωγή νέων μεθόδων μάθησης και εκπαιδευτικής πρακτικής στο Πανεπιστήμιο.

Το 2005 οι εργασίες της Βιβλιοθήκης διευρύνθηκαν με την έναρξη λειτουργίας των Παραρτημάτων της:

1. Στο Πειραματικό Σχολείο (Γυμνάσιο & Λύκειο) του Πανεπιστημίου στη Νεάπολη Θεσσαλονίκης,
2. Στο Τμήμα Μάρκετινγκ και Διοίκησης Λειτουργιών στην Έδεσσα και
3. Στο Τμήμα Διοίκησης Τεχνολογίας στη Νάουσα.

Παράλληλα, η Βιβλιοθήκη ακολουθώντας τις διεθνείς τάσεις, προώθησε προς έγκριση στο Πρυτανικό Συμβούλιο και τη Σύγκλητο του Πανεπιστημίου αντίστοιχα: α) την ίδρυση από τη Βιβλιοθήκη του Ιδρυματικού Καταθετηρίου του Πανεπιστημίου και β) την υιοθέτηση της πρωτοβουλίας της ανοικτής πρόσβασης (open access) και της αυτό-αρχειοθέτησης (self archiving) των επιστημονικών πονημάτων (αποτελέσματα ερευνών, εργασίες, άρθρα κλπ.) που παράγονται από το Πανεπιστήμιο με δημόσια χρηματοδότηση. Ύστερα από τις παραπάνω προτάσεις της Βιβλιοθήκης, το Πανεπιστήμιο Μακεδονίας, υπήρξε το πρώτο Ελληνικό Ακαδημαϊκό Ίδρυμα που προσυπέγραψε τη Διακήρυξη του Βερολίνου για την Ανοικτή Πρόσβαση στις Θετικές και Ανθρωπιστικές Επιστήμες (Berlin Declaration on Open Access to Knowledge in the Sciences and Humanities, <http://www.zim.mpg.de/openaccess-berlin/berlindeclaration.html>)

1. Δαπάνες

ΕΙΔΟΣ ΔΑΠΑΝΗΣ	2004	2005	2006	2007
Αγορά ηλεκτρονικού υλικού (βάσεις δεδομένων, ψηφιακές συλλογές)	156.859,90	175.209,64	118.678,17	373.291,88
Αγορά ξενόγλ. και ελλ. βιβλίων & Ο/Α υλικού	143.715,10	210.819,37	304.716,00	186.518,53
Συνδρομές ξενόγλωσσων και ελληνικών περιοδικών	141.000,04	139.393,07	265.657,63	153.874,31
Βιβλιοδεσία	6.888,81	9.493,87	22.386,00	17.910,00
Αγορά λογισμικού	15.575,95	12.528,51	8.394,77	69.387,34
Αγορά εξοπλισμού		117.066,01	5.676,35	18.478,29
ΣΥΝΟΛΟ / ΕΤΟΣ	464.039,80	664.510,47	725.508,92	819.460,35
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ				2.673.519,54

2. Συλλογές

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ	2004		2005		2006		2007	
Προσκτήσεις ξενόγλ. & ελλ. μονογραφιών	4.599		5.154		5.413		5.125	
Νέοι τίτλοι ξενόγλ.& ελλ. Περιοδικών	22		36		5		31	
Τεχνική επεξεργασία ξενόγλ. & ελλ. μονογραφιών	Τίτλοι	4.729	Τίτλοι	4.361	Τίτλοι	4.964	Τίτλοι	4.931
	Τεκμ.	6.849	Τεκμ.	5.910	Τεκμ.	6.700	Τεκμ.	6.156
Τόμοι που βιβλιοδετήθηκαν	320		528		1.241		1.527	

3. Εξοπλισμός

Κατά το διάστημα 2004-2007 η Βιβλιοθήκη ενίσχυσε τις θέσεις Η/Υ για άτομα με προβλήματα όρασης με την προμήθεια υποστηρικτικού εξοπλισμού μεγέθυνσης εντύπων (CCTV-Τηλεόραση Κλειστού Κυκλώματος) και ειδικού λογισμικού μεγέθυνσης ηλεκτρονικών κειμένων (Supernova), καθώς και με την προμήθεια νέου υπολογιστικού συστήματος ευρείας οθόνης.

Στις αρχές του 2005 ολοκληρώθηκε ο εξοπλισμός (βιβλιοστάτες, θέσεις Η/Υ και ανάγνωσης, και γκισέ δανεισμού) των Παραρτημάτων της Βιβλιοθήκης σε Έδεσσα και Νάουσα. Με την αγορά και εγκατάσταση του εξοπλισμού, οι δύο Βιβλιοθήκες μπόρεσαν να αρχίσουν την κανονική λειτουργία τους και την προσφορά υπηρεσιών στο κοινό των Τμημάτων.

Για την αντιμετώπιση του σοβαρότατου προβλήματος χώρου που άρχισε να κάνει έντονη την παρουσία του από το 2004, η Βιβλιοθήκη προέβη σε εκτενή απόσυρση υλικού και παράλληλα, αναζήτησε σε συνεργασία με την Πρυτανεία του Πανεπιστημίου κατάλληλους αποθηκευτικούς χώρους που θα φιλοξενούσαν το υλικό αυτό ταξιθετημένο με τρόπο, ώστε να μπορεί να επαναχρησιμοποιηθεί εφόσον παρουσιαζόταν σχετική ανάγκη. Λόγω γενικότερης έλλειψης διαθέσιμων αποθηκευτικών χώρων στον κύριο χώρο εγκαταστάσεων του Πανεπιστημίου στη Θεσσαλονίκη, αποφασίστηκε να γίνει εκμετάλλευση του υπογείου των κτιριακών εγκαταστάσεων του Τμήματος Μάρκετινγκ και Διοίκησης Λειτουργιών στην Έδεσσα. Έτσι, αποκτήθηκαν το Δεκέμβριο του 2005 κατάλληλα κινητά βιβλιοστάσια (mobile shelving) που να εξασφαλίζουν μέγιστη εκμετάλλευση του διαθέσιμου χώρου για τη φιλοξενία του αποσυρμένου υλικού της Βιβλιοθήκης.

Επίσης η Βιβλιοθήκη εφοδιάστηκε με ψηφιακούς πίνακες ανακοινώσεων για την ενημέρωση του κοινού σχετικά με θέματα της καθημερινής λειτουργίας της και των υπηρεσιών που προσφέρει.

Το 2007 ολοκληρώθηκε η προμήθεια συστήματος ελέγχου και απογραφής των συλλογών της Βιβλιοθήκης. Το σύστημα αυτό στηρίζεται στην τεχνολογία RFID, με τη βοήθεια της οποίας διευκολύνεται η απογραφή των αποκτημάτων της Βιβλιοθήκης και ο εντοπισμός του υλικού που έχει τοποθετηθεί σε λανθασμένη θέση στα βιβλιοστάσια.

4. Υπηρεσίες που αναπτύχθηκαν κατά την περίοδο 2004-2007

4.1. Νέος ιστότοπος της Βιβλιοθήκης (<http://www.lib.uom.gr/>). Η ανάγκη αλλαγής του ιστότοπου ήταν επιτακτική λόγω της πληθώρας των νέων ηλεκτρονικών υπηρεσιών που αναπτύχθηκαν από τη Βιβλιοθήκη και του πολυάριθμου ηλεκτρονικού υλικού που ήταν πλέον διαθέσιμο προς τους χρήστες. Η εφαρμογή βασίστηκε σε ανοικτό λογισμικό (Joomla - πρώην MAMBO) το οποίο δεν καλύπτει μόνον τις ανάγκες διαδικτυακής παρουσίασης των υπηρεσιών και προσφοράς πρόσβασης στις πηγές πληροφόρησης της Βιβλιοθήκης, αλλά διαθέτει και περιβάλλον διαχείρισης, επιτρέποντας σε μη εξειδικευμένο προσωπικό την ανανέωση του περιεχομένου των ιστοσελίδων. Με αυτό τον τρόπο ο εμπλουτισμός και η επικαιροποίηση του ιστοχώρου της Βιβλιοθήκης να γίνεται άμεσα και έγκαιρα. Παράλληλα, εγκαταστάθηκαν και ρυθμίστηκαν κατάλληλα εφαρμογές για την παρακολούθηση και ανάλυση της δραστηριότητας του ιστοχώρου της Βιβλιοθήκης με σκοπό την βελτιστοποίηση των παρεχόμενων υπηρεσιών και την ανίχνευση και διόρθωση κενών ασφαλείας (εφαρμογές ανοικτού λογισμικού Munin και Nessus Network Scanner και awstats για την παρακολούθηση και εξαγωγή στατιστικών από τους διαδικτυακούς διακομιστές της Βιβλιοθήκης).

4.2. Τηλεμάθεια (Telemathea) (<http://telemathea.uom.gr>). Η Τηλεμάθεια είναι ένα περιβάλλον ασύγχρονης τηλεεκπαίδευσης που προσφέρει ηλεκτρονική υποστήριξη στα μαθήματα ξένων γλωσσών και τα μαθήματα σεμιναριακού τύπου (π.χ. Προγράμματα Εξειδίκευσης) που προσφέρονται από το Πανεπιστήμιο Μακεδονίας.

Επιπλέον, η Βιβλιοθήκη προχώρησε στη δημιουργία και διάθεση **ηλεκτρονικών μαθημάτων από απόσταση**, με αντικείμενο το χειρισμό Η/Υ με ελεύθερο λογισμικό - λογισμικό ανοιχτού κώδικα (ΕΛ/ΛΑΚ), για χρήστες Ubuntu Linux και για χρήστες MS Windows. Τα μαθήματα διατίθενται ηλεκτρονικά μέσω της πλατφόρμας της Τηλεμάθειας και περιλαμβάνουν τις ενότητες: Πληροφορία & Επικοινωνία (Mozilla Firefox & Thunderbird), Χρήση Υπολογιστή & Διαχείριση Αρχείων, Επεξεργασία Κειμένου (OpenOffice Writer), Υπολογιστικά Φύλλα (OpenOffice Calc), Δημιουργία Παρουσιάσεων (OpenOffice Impress). Μέχρι σήμερα τα μαθήματα έχουν παρακολουθήσει 410 άτομα από: Θεσσαλονίκη, Αθήνα, Σερχειάδα, Ζάκυνθο, Κω, Λέσβο, Χανιά, Πάτρα, Ορεστιάδα, Νάουσα, Σύρο, Εύβοια, Ηράκλειο, Αρκαδία, Ημαθία, Χαλκιδική, Χαλκίδα, Φλώρινα, Ιωάννινα, Βουδαπέστη, Χίο, Κατερίνη, Λιβαδειά, Πύργος, Καστοριά και Δράμα.

4.3. e-ρώτηση (e-question): Υπηρεσία υποβολής ερωτήσεων (<http://www.lib.uom.gr/qp/>). Πρόκειται για web-based υπηρεσία πληροφόρησης της Βιβλιοθήκης, που δίνει στους χρήστες τη δυνατότητα να υποβάλουν ερωτήσεις για τον εντοπισμό μιας πληροφορίας από όπου και αν βρίσκονται και οποιαδήποτε στιγμή το επιθυμούν, με αποτέλεσμα να διευκολύνεται η εξ αποστάσεως εξυπηρέτησή τους. Μέσω της υπηρεσίας e-ρώτηση η Βιβλιοθήκη:

- παρέχει υπηρεσίες:
 - ο chat – «Συνομιλήστε μ' έναν Βιβλιοθηκονόμο» και
 - ο e-mail – «Ρωτήστε έναν Βιβλιοθηκονόμο»,
- μπορεί να προωθεί ερωτήσεις σε άλλες βιβλιοθήκες και να δέχεται ερωτήσεις από άλλες βιβλιοθήκες που χρησιμοποιούν το ίδιο λογισμικό (OCLC QuestionPoint) παγκοσμίως,
- έχει πρόσβαση στην Global Knowledge Base που περιλαμβάνει ερωτήσεις που τέθηκαν και απαντήσεις που δόθηκαν από τις Βιβλιοθήκες που χρησιμοποιούν το ίδιο λογισμικό,
- μπορεί να δημιουργήσει τη δική της γνωσιακή βάση δεδομένων (Local Knowledge Database) με ερωτήσεις και απαντήσεις που δίνονται από τη Βιβλιοθήκη του Πανεπιστημίου Μακεδονίας.

4.4. ΨΗΦΙΑΔΑ (PSEPHEDA): Ψηφιακή Βιβλιοθήκη και Ιδρυματικό Καταθετήριο (<http://dspace.lib.uom.gr/>). Σύστημα ψηφιακής βιβλιοθήκης με στόχο τη συγκέντρωση, αποθήκευση, ευρετηριασμό, διατήρηση και διάθεση του πνευματικού αποστάγματος της ερευνητικής δραστηριότητας του Πανεπιστημίου σε ψηφιακή μορφή. Επίσης, το σύστημα φιλοξενεί και υλικό που έχει παραχθεί εκτός του Πανεπιστημίου το οποίο ψηφιοποιήθηκε από τη Βιβλιοθήκη (π.χ. ψηφιακά επιστημονικά περιοδικά) και διατίθεται στο κοινό ύστερα από σχετική άδεια του/των δικαιούχου/ων. Συγχρόνως, το ίδιο σύστημα χρησιμοποιείται και:

- Για την πιλοτική εφαρμογή του Ιστορικού Αρχείου του Πανεπιστημίου και τη φιλοξενία ψηφιοποιημένων αποφάσεων της Συγκλήτου και του Πρυτανικού Συμβουλίου του Πανεπιστημίου των ετών 1999-2004, ώστε αυτές να είναι αναζητήσιμες και ανακτήσιμες από εξουσιοδοτημένους χρήστες ανά πάσα στιγμή.
- Για την αποθήκευση και διάθεση μέσω ελεγχόμενης πρόσβασης της ψηφιακής μορφής των συγγραμμάτων μαθημάτων του Πανεπιστημίου, προκειμένου να εξυπηρετούνται οι φοιτητές με προβλήματα όρασης που φοιτούν στο Πανεπιστήμιο Μακεδονίας.

Σήμερα η ΨΗΦΙΔΑ περιλαμβάνει:

ΣΥΛΛΟΓΕΣ	ΥΠΟΣΥΛΛΟΓΕΣ	ΑΡ. ΕΓΓΡΑΦΩΝ
Ηλεκτρονικά και Ψηφιοποιημένα Περιοδικά	ΤΟΠΟΣ	267
	SEEJE	74
	ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ	8
Ιδρυματικό Καταθετήριο	Διδακτορικές Διατριβές	82
	Διπλωματικές	1.258
	Πτυχιακές Εργασίες	31
	Άλλες Δημοσιεύσεις	274
Υλικό για Φοιτητές με Αναπηρίες		25
Αρχείο Πανεπιστημίου	Αποφ. Πρυτανικού Συμβουλίου	1.539
	Αποφ. Συγκλήτου	491
ΣΥΝΟΛΟ ΕΓΓΡΑΦΩΝ		4.049

4.5. ΘΥΡΑ (THYRA): Κεντρική Θεματική Πύλη πληροφόρησης για τα γνωστικά αντικείμενα του Πανεπιστημίου (<http://www.lib.uom.gr/dbases/>). Νέο περιβάλλον διαχείρισης και παρουσίασης των online πηγών (βάσεων δεδομένων κ.ά.) που διαθέτει η Βιβλιοθήκη για την υποστήριξη των γνωστικών αντικειμένων του Πανεπιστημίου. Το σύστημα υποστηρίζει ποικίλες μεθόδους αναζήτησης, ώστε ο χρήστης να εντοπίζει τις πηγές που τον ενδιαφέρουν.

4.6. ΠANTΟΥ (PANTOU): Μηχανή συνδυαστικής αναζήτησης (<http://pantou.lib.uom.gr/>). Το Pantou παρέχει τη δυνατότητα ταυτόχρονης αναζήτησης είτε σε κάποια ομάδα προεπιλεγμένων πηγών, είτε σε μεμονωμένες βάσεις δεδομένων της επιλογής του χρήστη. Έτσι, ο χρήστης δεν χρειάζεται να κάνει την ίδια αναζήτηση σε ξεχωριστές βάσεις δεδομένων προκειμένου να καλύψει όλες τις διαθέσιμες ηλεκτρονικές πηγές της Βιβλιοθήκης για να βρει την πληροφορία που ψάχνει.

4.7. Δικτυακός τόπος της HEAL-Link (Σύνδεσμος Ελληνικών Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών – ΣΕΑΒ) για τα πνευματικά δικαιώματα (<http://www.lib.uom.gr/heal-link-copyright/>). Στα πλαίσια της ενεργούς συμμετοχής της Βιβλιοθήκης στις δραστηριότητες του ΣΕΑΒ υλοποιήθηκε ο νέος δικτυακός τόπος της HEAL-LINK σε σχέση με τα πνευματικά δικαιώματα. Ο δικτυακός τόπος φιλοξενείται από τη Βιβλιοθήκη και η διαχείριση γίνεται από την κα Ά. Φράγκου.

4.8. Βάση δεδομένων με τα αποτελέσματα του Course Analysis (<http://nafsika.uom.gr/>). Η βάση περιλαμβάνει ανάλυση του προγράμματος σπουδών του Πανεπιστημίου αποδίδοντας το περιεχόμενο των μαθημάτων με τους όρους θεματικής ανάλυσης της συλλογής της Βιβλιοθήκης (ταξινομικούς αριθμούς και θεματικές επικεφαλίδες της Βιβλιοθήκης του Κογκρέσου, ελεύθερους θεματικούς όρους), ώστε να υπάρχει η δυνατότητα αντιπαραβολής της συλλογής της Βιβλιοθήκης με τα προσφερόμενα προγράμματα σπουδών και να καθίσταται δυνατή η αξιολόγηση του επιπέδου βιβλιογραφικής κάλυψης των προγραμμάτων σπουδών του Πανεπιστημίου από τη συλλογή της Βιβλιοθήκης. Επιπλέον, η βάση αποτελεί βοηθητικό εργαλείο για την πληροφοριακή εργασία, καθώς και τη βιβλιογραφική εκπαίδευση των φοιτητών. Η βάση συμπεριλαμβάνει και την υποχρεωτική (συγγράμματα) και την προτεινόμενη βιβλιογραφία (βιβλία, άρθρα online ή έντυπα, ηλεκτρονικές σημειώσεις κ.ά.) κάθε μαθήματος που διδάσκεται στο Πανεπιστήμιο και ενημερώνεται συνεχώς.

4.9. Εικονική ξενάγηση στις συλλογές της Βιβλιοθήκης (<http://opac.uom.gr/>). Αναπτύχθηκε εφαρμογή ηλεκτρονικής ξενάγησης που βοηθά το χρήστη να εντοπίσει το υλικό στους χώρους

της Βιβλιοθήκης και εφαρμόστηκε στον online κατάλογο (opac). Η εφαρμογή αυτή ενσωματώνει στον κατάλογο χάρτη – εικόνα των χώρων της Βιβλιοθήκης και κατευθύνει το χρήστη στο σημείο όπου μπορεί να βρει το υλικό που εντόπισε στον online κατάλογο της Βιβλιοθήκης.

4.10. Εμπλουτισμός Περιεχομένου και βελτίωση της προσβασιμότητας του Ηλεκτρονικού Καταλόγου της Βιβλιοθήκης. Πρόκειται για δυναμική ενσωμάτωση στον ηλεκτρονικό κατάλογο (opac) της Βιβλιοθήκης πρόσθετων πληροφοριών, όπως εικόνες των εξωφύλλων των βιβλίων, πίνακες περιεχομένων, περιλήψεις, βιογραφικές πληροφορίες για τους συγγραφείς, πλήρες κείμενο αποσπασμάτων των βιβλίων, βιβλιοκριτικές κ.ά. Παρέχονται έτσι στους τελικούς χρήστες του online καταλόγου πολύ περισσότερες πληροφορίες, ώστε να εντοπίζουν πιο εύκολα και με ακρίβεια τα τεκμήρια που πραγματικά ανταποκρίνονται στις πληροφοριακές τους ανάγκες χωρίς να χρειάζεται να ξεφυλλίζουν όλα τα σχετικά βιβλία στα ράφια της Βιβλιοθήκης. Παράλληλα, για τη βελτίωση της προσβασιμότητας στον ηλεκτρονικό κατάλογο της Βιβλιοθήκης αναπτύχθηκε βάση εγγραφών καθιερωμένων όρων (authority files) που είναι υψίστης σημασίας για την αξιοπιστία στην οργάνωση της πληροφορίας που προσφέρεται μέσω ενός δομημένου αυτοματοποιημένου καταλόγου. Η βάση δεδομένων με εγγραφές καθιερωμένων όρων εξασφάλισε την ομοιομορφία και την αξιοπιστία στην αναζήτηση και ανάκτηση του υλικού και την υψηλή ποιότητα του ηλεκτρονικού καταλόγου της Βιβλιοθήκης.

4.11. SmILLe: Σύστημα διαχείρισης αιτημάτων διαδανεισμού (<http://195.251.214.184/ill/infos.php>). Με τη λειτουργία των δύο νέων Παραρτημάτων της Βιβλιοθήκης στη Νάουσα και την Έδεσσα (2005) δημιουργήθηκε η ανάγκη κεντρικής διαχείρισης της υπηρεσίας (ενδο-ιδρυματικού) διαδανεισμού με στόχο την ισότιμη και ισοδύναμη εξυπηρέτηση των χρηστών των Βιβλιοθηκών-Παραρτημάτων με αυτήν των χρηστών της Κεντρικής Βιβλιοθήκης και την ενιαία ροή εργασίας της υπηρεσίας για όλες τις τοποθεσίες της Βιβλιοθήκης και προς όλους τους χρήστες. Για το λόγο αυτό αναπτύχθηκε το σύστημα SmILLe, ένα web-based περιβάλλον διαχείρισης αιτήσεων διαδανεισμού με βάση το ISO ILL (άρθρα και βιβλία). Το SmILLe υποστηρίζει: διαχείριση χρηστών σε σύνδεση με το σύστημα αυτοματισμού της Βιβλιοθήκης, αναζήτηση σε προμηθευτές (SUBITO, British Library, Συλλογικός Κατάλογος Περιοδικών ΕΚΤ) και σε επιλεγμένους καταλόγους άλλων Βιβλιοθηκών (opac), διαχείριση Παραρτημάτων, διαχείριση συμβολαίων με προμηθευτές, οικονομική διαχείριση-λογιστική υποστήριξη, δυναμική ρύθμιση της εκάστοτε πολιτικής της Βιβλιοθήκης που έχει το SmILLe, υποστήριξη τεχνολογίας OpenURL και εισαγωγή αιτήσεων από πλατφόρμες που υποστηρίζουν τη συγκεκριμένη τεχνολογία, διαχείριση Βιβλιοθηκών-πελατών, συλλογή στατιστικών στοιχείων. Το σύστημα διατίθεται ως ανοικτό λογισμικό κάτω από Academic Free License.

4.12. Σύστημα ηλεκτρονικής παράδοσης τεκμηρίων μέσω διαδανεισμού. Υλοποιήθηκε εφαρμογή διαχείρισης ηλεκτρονικού διαδανεισμού με τη χρήση του ολοκληρωμένου συστήματος Ariel. Το λογισμικό Ariel διευκολύνει κατά πολύ τις υπηρεσίες διαδανεισμού επιτρέποντας την αποστολή και λήψη ηλεκτρονικών αρχείων σε μορφή PDF από οπουδήποτε στον κόσμο, χρησιμοποιώντας τα πρωτόκολλα FTP και e-mail.

4.13. Υπηρεσίες Δανεισμού – Διαδανεισμού – Συλλογής Κρατημένου Υλικού (Reserve Collection).

Στατιστικά στοιχεία Δανεισμού

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ	2004-2007
Δανεισμοί	134.291
Εγγραφές νέων χρηστών	8.612
Διαγραφές χρηστών	4.118

Στατιστικά στοιχεία Διαδανεισμού

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ	Στάλθηκαν	Έγιναν Αποδεκτές	Ποσοστό Κάλυψης
Αιτήσεις σε άλλες Βιβλιοθήκες για Φωτοτυπίες Άρθρων	2.227	1.873	84,10%
Αιτήσεις σε άλλες Βιβλιοθήκες για Διαδανεισμό Βιβλίων	1.518	1.153	75,96%
Αιτήσεις από άλλες Βιβλιοθήκες για Φωτοτυπίες Άρθρων	2.064	1.831	88,71%
Αιτήσεις από άλλες Βιβλιοθήκες για Διαδανεισμό Βιβλίων	257	243	94,55%

Στατιστικά Στοιχεία Έντυπης Συλλογής Κρατημένου Υλικού (Reserve Collection) έως τον Σεπτέμβριο 2008

Κύκλος σπουδών	Διδάσκοντες	Μαθήματα	Βιβλία	Σημειώσεις	CD
Προπτυχιακός	46	72	145	47	3
Μεταπτυχιακός	50	51	264	13 + 4set	14
Σύνολο	96	123	409	60 + 4set	17

Ηλεκτρονική Συλλογή Κρατημένου Υλικού (e-Reserve)

Από το χειμερινό εξάμηνο του ακαδημαϊκού έτους 2004-2005 η Βιβλιοθήκη σε συνεργασία με την υπηρεσία CoMPUS του Πανεπιστημίου ξεκίνησε τη λειτουργία της υπηρεσίας e-reserve. Η υπηρεσία e-reserve στοχεύει στη δημιουργία ψηφιακών συλλογών τεκμηρίων χρησίμων για τη διδασκαλία των μαθημάτων όλων των προγραμμάτων σπουδών (προπτυχιακών και μεταπτυχιακών) χρησιμοποιώντας ως μέσο διάθεσής τους το λογισμικό υποστήριξης ασύγχρονης εκπαίδευσης CoMPUS που έχει εφαρμοστεί από το Πανεπιστήμιο.

4.14. Πρόγραμμα Πληροφοριακού Γραμματισμού. Κατά τη διάρκεια του 2004 έγινε αναμόρφωση του προγράμματος βιβλιογραφικής εκπαίδευσης, ώστε να ανταποκρίνεται καλύτερα στις τρέχουσες ανάγκες των Τμημάτων του Πανεπιστημίου. Πέραν των παραδοσιακών δεξιοτήτων χρήσης της Βιβλιοθήκης και των βιβλιογραφικών πηγών που αυτή διαθέτει, το Πρόγραμμα Πληροφοριακού Γραμματισμού στοχεύει πλέον στην ανάπτυξη και άλλων τεχνικών δεξιοτήτων που απαιτούνται για την αποτελεσματική χρήση της πληροφοριακής τεχνολογίας και των πληροφοριακών πηγών, αλλά κυρίως, στην ανάπτυξη κριτικής σκέψης πάνω στην ίδια τη φύση της πληροφορίας καθώς και του τεχνολογικού, κοινωνικού και πολιτισμικού πλαισίου διακίνησής της. Μέχρι σήμερα έχουν προσφερθεί τα παρακάτω προγράμματα:

80 σεμινάρια σε 3.669 προπτυχιακούς φοιτητές
 13 σεμινάρια σε 240 μεταπτυχιακούς φοιτητές
 1 σεμινάριο σε διδάσκοντες του Πανεπιστημίου

4.15. Χάρτες αφής για τα άτομα με προβλήματα όρασης. Δημιουργήθηκαν χάρτες αφής για χρήση από άτομα με προβλήματα όρασης, ώστε να μπορούν να αντιλαμβάνονται, να προσανατολίζονται και να κινούνται αποτελεσματικότερα στο χώρο του Πανεπιστημίου και της Βιβλιοθήκης. Επίσης, χαρτογραφήθηκε και η ευρύτερη περιοχή του εξωτερικού χώρου που περιβάλλει το Πανεπιστήμιο για να διευκολύνεται κατά το δυνατό και η πρόσβαση στις κτιριακές εγκαταστάσεις του Πανεπιστημίου. Για το εσωτερικό του κτιρίου κατασκευάστηκαν συνολικά 15 χάρτες αφής σε διάσταση Α3, που τυπώθηκαν σε ειδικό χαρτί με μικροκάψουλες και είναι στη διάθεση του κοινού.

4.16. Σεμινάρια «Βιβλιοθήκες και Προσφορά Υπηρεσιών σε Άτομα με Προβλήματα Όρασης». Από το 2005, η Βιβλιοθήκη διοργανώνει δύο φορές το χρόνο σεμινάρια εκπαίδευσης προσωπικού Βιβλιοθηκών στην οργάνωση και προσφορά υπηρεσιών σε άτομα με προβλήματα όρασης. Κάθε κύκλος σεμιναρίων διαρκεί τέσσερις ημέρες (4 ώρες/ημέρα) και περιλαμβάνει:

- βιωματικές ασκήσεις στις συνθήκες τυφλότητας και επαφές με άτομα με προβλήματα όρασης,
- ενημέρωση γύρω από τον εθελοντισμό, τα χαρακτηριστικά του και τις ωφέλειες που προκύπτουν από τον εθελοντισμό,
- ενημέρωση για τις ενέργειες που μπορούν να γίνουν σε επίπεδο ιδρύματος για την προσφορά υπηρεσιών σε άτομα με προβλήματα όρασης,
- αναφορά σε θέματα πνευματικής ιδιοκτησίας που σχετίζονται άμεσα με την αναπαραγωγή υλικού (ψηφιοποίηση, μετατροπή σε Braille) προς όφελος των ατόμων με προβλήματα όρασης,
- παρουσίαση των τρόπων οργάνωσης και προσφοράς υπηρεσιών για άτομα με προβλήματα όρασης από μια Βιβλιοθήκη (η συμμετοχή του προσωπικού, μέτρα εφαρμογής, επεμβάσεις για διευκόλυνση της φυσικής πρόσβασης στο χώρο της Βιβλιοθήκης, απόκτηση ειδικού εξοπλισμού κλπ.),
- θεωρητική προσέγγιση των υποστηρικτικών εργαλείων (λογισμικών και συσκευών) που υπάρχουν και διευκολύνουν την πρόσβαση των ατόμων με προβλήματα όρασης στο κείμενο και
- πρακτική άσκηση στη χρήση του ειδικού σταθμού εργασίας H/Y για άτομα με προβλήματα όρασης που διαθέτει η Βιβλιοθήκη.

Μέχρι σήμερα έχουν πραγματοποιηθεί 6 σεμινάρια τα οποία έχουν παρακολουθήσει 94 άτομα. Δύο από τα σεμινάρια αυτά 2 πραγματοποιήθηκαν στην Πάτρα και στο Βόλο, ύστερα από πρόσκληση των αντίστοιχων Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών.

4.17. Σεμινάριο «Εκπαίδευση Χρηστών με Προβλήματα Όρασης στη Χρήση Υποστηρικτικών Τεχνολογιών για Πρόσβαση στις Ηλεκτρονικές Υπηρεσίες Πληροφόρησης της Βιβλιοθήκης». Η Βιβλιοθήκη διοργάνωσε σεμινάριο εκπαίδευσης των χρηστών της με προβλήματα όρασης στη χρήση των υποστηρικτικών τεχνολογιών και τις μεθόδους έρευνας, προκειμένου να χρησιμοποιούν αποτελεσματικά τις ηλεκτρονικές υπηρεσίες πληροφόρησης της Βιβλιοθήκης. Συγκεκριμένα, στο σεμινάριο παρουσιάστηκαν: α) ο τρόπος έρευνας σε μηχανές αναζήτησης, όπως το Google για ανάκτηση των ηλεκτρονικών πηγών πληροφόρησης, β) το περιεχόμενο και η χρήση του ιστότοπου της Βιβλιοθήκης και γ) ο τρόπος έρευνας σε τρεις προσφερόμενες ηλεκτρονικές υπηρεσίες της Βιβλιοθήκης, τον ηλεκτρονικό κατάλόγο της (opac), την πύλη πρόσβασης Ζέφυρο, για τον εντοπισμό βιβλίων και άλλου υλικού στους καταλόγους των Ελληνικών Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών και τέλος, την Ψηφιακή Βιβλιοθήκη & Ιδρυματικό Καταθετήριο «ΨΗΦΙΔΑ», που δίνει (ελεγχόμενη) πρόσβαση στην ηλεκτρονική μορφή ποικίλου υλικού.

4.18. Σύστημα Διαχείρισης των Η/Υ του προσωπικού της Βιβλιοθήκης. Έγινε εισαγωγή των υπολογιστών του προσωπικού της Βιβλιοθήκης σε Active Directory Domain, με σχετική παραμετροποίηση σε Active Directory Domain Controllers και σε DNS Servers δύο νέων διακομιστών της Βιβλιοθήκης, οι οποίοι εξυπηρετούν το τοπικό δίκτυο του προσωπικού. Επιπλέον, προγραμματίστηκε και ρυθμίστηκε αυτόματη διαδικασία λήψης εφεδρικών αντιγράφων ασφαλείας από τους υπολογιστές του προσωπικού προς τον κεντρικό διακομιστή αρχείων (file server) της Βιβλιοθήκης, ανά πενθήμερο.

4.19. Σύστημα κεντρικής διαχείρισης των Η/Υ του κοινού της Βιβλιοθήκης. Με εφαρμογή της τεχνολογίας thin-client και χρήση ανοικτού λογισμικού (σύστημα Linux και Linux Terminal Server Project-LTSP) αναπτύχθηκε σύστημα που δίνει δυνατότητα πλήρους ελέγχου των τερματικών των χρηστών, καθώς και των εφαρμογών που εκτελούνται σε αυτούς, διευκολύνοντας την άμεση και αποτελεσματική εξυπηρέτηση των χρηστών.

4.20. Proxy Servers. Για την ενίσχυση της πρόσβασης των χρηστών στις υπηρεσίες της Βιβλιοθήκης, είτε μέσω των υπολογιστών του κοινού, είτε μέσω ασύρματης σύνδεσης, τέθηκε σε λειτουργία διαμεσολάβησης (proxy server). Η εφαρμογή κρίθηκε αναγκαία ιδιαίτερα για την κάλυψη των αναγκών πρόσβασης των χρηστών των νέων Τμημάτων του Πανεπιστημίου σε Έδεσσα και Νάουσα στις ηλεκτρονικές πηγές πληροφόρησης που διαθέτει η Βιβλιοθήκη και στις οποίες η πρόσβαση ελέγχεται μέσω των IP διευθύνσεων των υπολογιστών των τελικών χρηστών.

4.21. Αποτίμηση της χρήσης των ηλεκτρονικών πηγών της Βιβλιοθήκης (MINES for Libraries). Υλοποιήθηκε σύστημα συλλογής στατιστικών στοιχείων για τη χρήση των ηλεκτρονικών πηγών της Βιβλιοθήκης μέσω ηλεκτρονικής φόρμας με σύντομες και απλές ερωτήσεις. Οι απαντήσεις των χρηστών καταχωρούνται σε βάση δεδομένων, ώστε να είναι δυνατή η εκ των υστέρων επεξεργασία και η ανάλυσή τους. Για την υλοποίηση της εφαρμογής χρησιμοποιήθηκε το διεθνώς αναγνωρισμένο σύστημα MINES for Libraries (<http://www.minesforlibraries.org/>) της Association of Research Libraries (<http://www.arl.org>) η οποία ανέλαβε και την ανάλυση και επεξεργασία των δεδομένων που συλλέχθηκαν.

4.22. Αξιολόγηση των υπηρεσιών της Βιβλιοθήκης. Διενεργήθηκαν δύο έρευνες: α) ικανοποίησης χρηστών (user satisfaction analysis) και β) αναγκών χρηστών (user needs analysis), η δεύτερη εκ των οποίων εφαρμόστηκε και για τα 2 νέα Παραρτήματα της Βιβλιοθήκης στην Έδεσσα και Νάουσα προκειμένου να αναδειχθούν οι ανάγκες όλων των κοινοτήτων χρηστών της Βιβλιοθήκης. Επίσης, για τη διαμόρφωση αρτιότερης επικοινωνιακής πολιτικής, την έγκαιρη και αποτελεσματική γνωστοποίηση στο κοινό των υπηρεσιών και διαδικασιών της Βιβλιοθήκης, καθώς και την αύξηση της ικανότητας των χρηστών να απολαμβάνουν και να εκμεταλλεύονται αποτελεσματικότερα τις υπηρεσίες της Βιβλιοθήκης, αναπτύχθηκε σχέδιο προώθησης και προβολής (marketing plan) των υπηρεσιών που προσφέρονται από τη Βιβλιοθήκη.

Σύνολο νέων υπηρεσιών που αναπτύχθηκαν την περίοδο 2004-2007	22
---	-----------

Παράλληλα, η Βιβλιοθήκη συνέχισε καθ' όλο αυτό το διάστημα να λειτουργεί μέχρι τις 8:00 το βράδυ, καθώς και μέχρι τις 15:00 τα Σάββατα, ενώ κατά τις εξεταστικές περιόδους παρατείνει την καθημερινή λειτουργία της μέχρι τις 10:00 το βράδυ απασχολώντας έκτακτο προσωπικό.

5. Δραστηριότητες της Βιβλιοθήκης – Συμμετοχές σε προγράμματα

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ	2004	2005	2006	2007
Σεμινάρια, συνέδρια που διοργάνωσε η Βιβλιοθήκη	2	2	5	5
Εισηγήσεις του προσωπικού της Βιβλιοθήκης σε συνέδρια κλπ.	6	8	10	8
Δημοσιεύσεις του προσωπικού της Βιβλιοθήκης σε περιοδικά	1			
Διαλέξεις του προσωπικού της Βιβλιοθήκης			1	1
Επιμόρφωση προσωπικού της Βιβλιοθήκης (αρ. συμμετεχόντων)	43	30	47	53
Προγράμματα στα οποία συμμετείχε η Βιβλιοθήκη	4 ¹	3 ²	3 ³	3 ⁴

¹ Προγράμματα:

- COINE (Cultural Objects in Networked Environments - IST-2001-32258),
- ΠΛΟΗΓΙΣ (ΕΠΕΑΕΚ ΙΙ/ΕΚΤ),
- «Εξοπλισμός Κεντρικής Βιβλιοθήκης Πανεπιστημίου Μακεδονίας (ΕΠΕΑΕΚ ΙΙ/ΕΤΠΑ),
- «Ανάπτυξη της Ψηφιακής Συνεργασίας των Βιβλιοθηκών Ιδρυμάτων Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης» - Οριζόντια Δράση Βιβλιοθηκών (ΕΠΕΑΕΚ ΙΙ/ΕΚΤ).

² Τα ίδια προγράμματα με το 2004, εκτός του COINE που ολοκληρώθηκε το 2004.

³ Όπως το 2005.

⁴ Όπως το 2005.

Β. Ακαδημαϊκό Αναπτυξιακό Πρόγραμμα Βιβλιοθήκης 2008-2012

1. Οικονομικός Προγραμματισμός

ΕΙΔΟΣ ΔΑΠΑΝΗΣ	2008	2009	2010	2011	2012
Αγορά ηλεκτρονικού υλικού (βάσεις δεδομένων, ψηφιακές συλλογές)	450.000	540.000	650.000	780.000	950.000
Αγορά ξενόγλ. και ελλ. βιβλίων & O/A υλικού	190.000	220.000	255.000	290.000	350.000
Συνδρομές ξενόγλωσσων και ελληνικών περιοδικών	176.000	203.000	235.000	270.000	310.000
Βιβλιοδεσία	20.000	25.000	27.000	30.000	33.000
Αγορά λογισμικού	10.600	11.200	15.400	12.300	12.900
Αγορά εξοπλισμού		90.000	12.000	85.700	82.000
Προσωπικό για τη διατήρηση των υφιστάμενων υπηρεσιών και την ανάπτυξη και προσφορά νέων (εκτός μονίμων και ΙΔΑΧ)	-	543.600	560.000	580.000	595.000
ΣΥΝΟΛΟ / ΕΤΟΣ	846.600	1.632.800	1.754.400	2.048.000	2.332.900
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ					8.614.700

Σημείωση: Ως βάση υπολογισμού των δαπανών προμήθειας ηλεκτρονικού υλικού, ξενόγλωσσων και ελληνικών βιβλίων, συνδρομών ξενόγλωσσων και ελληνικών περιοδικών και βιβλιοδεσίας, λήφθηκαν τα στοιχεία του έτους 2007.

2. Ανάπτυξη συλλογών

- Προσκτήσεις ξενόγλωσσων και ελληνικών μονογραφιών: Θα επιχειρηθεί η διατήρηση του αριθμού προσκτήσεων μονογραφιών στα τρέχοντα τουλάχιστον επίπεδα (4.000 τίτλοι περίπου/έτος) συνυπολογίζοντας τις αναμενόμενες αυξήσεις στις τιμές υλικού.
- Νέοι τίτλοι ξενόγλωσσων και ελληνικών περιοδικών: Με βάση τα μέχρι σήμερα δεδομένα και την τάση αύξησης των τίτλων επιστημονικών περιοδικών που εκδίδονται κατ' έτος, εκτιμάται ότι κατά μέσο όρο θα προστίθενται 15 νέοι τίτλοι ξενόγλωσσων περιοδικών και 7 τίτλοι ελληνικών περιοδικών στη συλλογή της Βιβλιοθήκης προκειμένου να καλυφθούν οι ανάγκες της πανεπιστημιακής κοινότητας.
- Τεχνική επεξεργασία ξενόγλωσσων και ελληνικών μονογραφιών: Θα γίνει τεχνική επεξεργασία όλων των νέων τίτλων μονογραφιών (ελληνικών και ξενόγλωσσων) που θα αποκτηθούν (4.000 περίπου), καθώς και αναδρομική επεξεργασία τίτλων από δωρεές (500 περίπου κατ' έτος).
- Τόμοι που θα βιβλιοδετηθούν: Εκτιμάται ότι θα βιβλιοδετούνται 1.000 τόμοι/έτος περίπου.

3. Εξοπλισμός – Λογισμικό – Τεχνικές εργασίες

ΕΤΟΣ	ΕΙΔΟΣ
2008	• Συντήρηση συστήματος αυτοματισμού Βιβλιοθήκης.
2009	• Αντικατάσταση της κεντρικής εισόδου της Βιβλιοθήκης λόγω παλαιότητας, ακαταλληλότητας και δυσλειτουργίας. • Αντικατάσταση αριθμού θέσεων Η/Υ (επίπλων) στο χώρο εισόδου της Βιβλιοθήκης λόγω παλαιότητας, δυσλειτουργίας και επικινδυνότητας. • Τοποθέτηση συστήματος στερέωσης των βιβλιοστατών για διασφάλιση της σταθερότητάς τους σε περίπτωση ανάγκης. • Διαμόρφωση 2 επιπλέον γραφείων (χώρων) για βελτίωση των συνθηκών εργασίας των εργαζομένων. • Ενίσχυση της δικτύωσης της Βιβλιοθήκης λόγω ανεπάρκειας στην αντιμετώπιση της τρέχουσας και μελλοντικής ζήτησης. • Συντήρηση συστήματος αυτοματισμού Βιβλιοθήκης.
2010	• Αναβάθμιση των λογισμικών και του εξοπλισμού (hardware) του σταθμού Η/Υ για τα άτομα με προβλήματα όρασης. • Συμπλήρωση του εξοπλισμού της αίθουσας οπτικοακουστικών μέσων της Βιβλιοθήκης για κάλυψη των αυξημένων αναγκών χρήσης. • Συντήρηση συστήματος αυτοματισμού Βιβλιοθήκης.
2011	• Αντικατάσταση των φωτοτυπικών κοινού της Βιβλιοθήκης λόγω παλαιότητας και δυσλειτουργίας. • Αύξηση χωρητικότητας εξυπηρετητών (servers) της Βιβλιοθήκης για αντιμετώπιση των αυξημένων αναγκών που θα προκύψουν από την τοπική αποθήκευση ψηφιακού/ψηφιοποιημένου υλικού. • Συντήρηση συστήματος αυτοματισμού Βιβλιοθήκης.
2012	• Αντικατάσταση των Η/Υ του προσωπικού της Βιβλιοθήκης λόγω παλαιότητας και δυσλειτουργίας. Οι παλαιοί υπολογιστές θα χρησιμοποιηθούν για αντικατάσταση/συμπλήρωση των θέσεων Η/Υ του κοινού. • Συντήρηση συστήματος αυτοματισμού Βιβλιοθήκης.

4. Υπηρεσίες

Η διατήρηση των υφιστάμενων υπηρεσιών και η περαιτέρω ανάπτυξή τους αποτελεί κυρίαρχο στόχο της Βιβλιοθήκης για την τετραετία 2008-2012 προκειμένου να συνεχίσει να ανταποκρίνεται αποτελεσματικά στις ανάγκες της πανεπιστημιακής κοινότητας. Παράλληλα, η Βιβλιοθήκη απαιτείται να προχωρήσει και στην ανάπτυξη νέων υπηρεσιών⁵, ώστε να συμβαδίζει με τις διεθνείς εξελίξεις στους τομείς της πληροφόρησης, της εκπαίδευσης και της έρευνας.

4.1. Υπηρεσίες δανεισμού – διαδανεισμού – συλλογής κρατημένου υλικού (έντυπου και ηλεκτρονικού).

- Συνέχιση των προσφερόμενων υπηρεσιών.
- Συμμετοχή στο σχήμα διαδανεισμού που θα διαμορφωθεί στα πλαίσια του Συλλογικού Καταλόγου Ελληνικών Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών του Σ.Ε.Α.Β.
- Επέκταση συνεργασίας και με άλλους φορείς και προμηθευτές υπηρεσιών διαδανεισμού.
- Πλήρης εφαρμογή και αναβάθμιση του συστήματος διαχείρισης αιτημάτων διαδανεισμού SmILLe.

⁵ Οι νέες υπηρεσίες εμφανίζονται παρακάτω σε γκριζο πλαίσιο.

- Υποστήριξη του συστήματος ηλεκτρονικής παράδοσης τεκμηρίων μέσω διαδανεισμού (Ariel).

4.2. Υπηρεσίες πληροφόρησης (επιτόπιες και online - με σύγχρονο και ασύγχρονο τρόπο επικοινωνίας).

- Συνέχιση της προσφοράς ποιοτικών υπηρεσιών πληροφόρησης,
- Συνέχιση της υπηρεσίας υποβολής ερωτήσεων e-ρώτηση και διεύρυνση του χρόνου επικοινωνίας με τους χρήστες σε πραγματικό χρόνο (real time) – υπηρεσία chat.
- Προώθηση της υπηρεσίας e-ρώτηση και συμμετοχή σε σχετικά συνεργατικά σχήματα που τυχόν αναπτυχθούν στα πλαίσια του Σ.Ε.Α.Β.

4.3. Υπηρεσίες για ΑμεΑ:

- Συνέχιση των προσφερόμενων υπηρεσιών.
- Ενίσχυση της επικοινωνίας με εκδότες για την έγκαιρη παραλαβή της ψηφιακής μορφής των συγγραμμάτων των φοιτητών με προβλήματα όρασης.
- Στελέχωση της υπηρεσίας με απαραίτητο προσωπικό για την τοπική ψηφιοποίηση άλλων κειμένων (π.χ. σημειώσεων, συμπληρωματικής βιβλιογραφίας) προς εξυπηρέτηση των αναγκών των φοιτητών με προβλήματα όρασης
- Συνέχιση προσφοράς σεμιναρίου «Βιβλιοθήκες και Προσφορά Υπηρεσιών σε Άτομα με Προβλήματα Όρασης» εφόσον υπάρχει ανάλογο ενδιαφέρον από άλλες Βιβλιοθήκες.
- Συνέχιση προσφοράς σεμιναρίου «Εκπαίδευση Χρηστών με Προβλήματα Όρασης στη Χρήση Υποστηρικτικών Τεχνολογιών για Πρόσβαση στις Ηλεκτρονικές Υπηρεσίες Πληροφόρησης της Βιβλιοθήκης» σε νεοεισερχόμενους φοιτητές στο Πανεπιστήμιο Μακεδονίας και σε άλλους ενδιαφερόμενους με προβλήματα όρασης.

4.4. Υπηρεσίες Ψηφιακής Βιβλιοθήκης:

4.4.1. Ιδρυματικό Καταθετήριο:

- Συνέχιση της υπηρεσίας Ιδρυματικού Καταθετηρίου με ενσωμάτωση των νέων Διδακτορικών και Μεταπτυχιακών Διατριβών και Πτυχιακών Εργασιών που θα παραχθούν και θα κατατεθούν κατά το διάστημα 2008-2012.
- Προώθηση της υπηρεσίας και προσέλευση κατάθεσης επιστημονικών εργασιών των μελών της πανεπιστημιακής κοινότητας.

• Καταγραφή του ερευνητικού έργου του Πανεπιστημίου με αναδρομική και τρέχουσα συγκέντρωση των επιστημονικών δημοσιεύσεων των μελών ΔΕΠ του Πανεπιστημίου και εισαγωγή των βιβλιογραφικών στοιχείων στην ΨΗΦΙΔΑ. *[Νέα δράση]*

- Υποστήριξη και αναβάθμιση του συστήματος διαχείρισης της Ψηφιακής Βιβλιοθήκης DSpace.

4.4.2. Ψηφιοποίηση ελληνικών επιστημονικών περιοδικών:

• Σύναψη νέων συμφωνιών για αναδρομική ψηφιοποίηση ελληνικών επιστημονικών περιοδικών και διάθεσή τους μέσω της Ψηφιακής Βιβλιοθήκης. *[Νέα δράση]*

- Συνέχιση των εργασιών ψηφιοποίησης ελληνικών επιστημονικών περιοδικών (από προηγούμενες και νέες συμφωνίες).

• Εφαρμογή νέου και καταλληλότερου συστήματος διαχείρισης ηλεκτρονικών περιοδικών με χρήση του ανοικτού λογισμικού OJS (Open Journals System) και μεταφορά των υφιστάμενων εγγραφών από το περιβάλλον του DSpace στο περιβάλλον του OJS. *[Νέα δράση]*

4.4.3. Υποστήριξη της εξ αρχής ηλεκτρονικής έκδοσης ελληνικών επιστημονικών περιοδικών [Νέα δράση]

- Υποστήριξη της εξ αρχής ηλεκτρονικής έκδοσης ελληνικών επιστημονικών περιοδικών (υφιστάμενοι και νέοι τίτλοι).
- Σύναψη συμφωνιών για την ηλεκτρονική έκδοση ελληνικών επιστημονικών περιοδικών.
- Παραμετροποίηση, υποστήριξη και αναβάθμιση του ανοικτού λογισμικού OJS για το σκοπό αυτό.

4.5. Υπηρεσίες Ιστορικού Αρχείου του Πανεπιστημίου:

- Συνέχιση της ψηφιοποίησης των πρακτικών των αποφάσεων της Συγκλήτου και του Πρυτανικού Συμβουλίου του Πανεπιστημίου στην ΨΗΦΙΔΑ με την προσθήκη επιπλέον ετών.

- Δημιουργία αρχείου εκδηλώσεων του Πανεπιστημίου με κείμενα και φωτογραφίες από εκδηλώσεις που διοργανώνει ή/και συμμετέχει το Πανεπιστήμιο. [Νέα δράση]

4.6. Υπηρεσίες πρόσβασης:

- Υποστήριξη, αναβάθμιση και συνεχής εμπλουτισμός του ιστότοπου της Βιβλιοθήκης.
- Υποστήριξη, αναβάθμιση και συνεχής εμπλουτισμός της κεντρικής θεματικής πύλης πρόσβασης σε πηγές πληροφόρησης για τα γνωστικά αντικείμενα του Πανεπιστημίου ΘΥΡΑ.
- Υποστήριξη, αναβάθμιση και συνεχής διεύρυνση του αριθμού ηλεκτρονικών πηγών στις οποίες ψάχνει η μηχανή συνδυαστικής αναζήτησης PANTOY.
- Υποστήριξη, αναβάθμιση και συνεχής εμπλουτισμός του δικτυακού τόπου του Συνδέσμου Ελληνικών Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών – Σ.Ε.Α.Β. για τα πνευματικά δικαιώματα.
- Συνέχιση του εμπλουτισμού του περιεχομένου των ξενόγλωσσων αναγραφών του online καταλόγου της Βιβλιοθήκης με ενσωμάτωση στοιχείων που θα προμηθευτεί η Βιβλιοθήκη για επιπλέον ξενόγλωσσα βιβλία.
- Συνέχιση του εμπλουτισμού του περιεχομένου των ελληνικών αναγραφών του online καταλόγου της Βιβλιοθήκης με ψηφιοποίηση περιεχομένων, περιλήψεων, βιβλιοπαρουσιάσεων κλπ. επιπλέον ελληνικών βιβλίων.
- Υποστήριξη και αναβάθμιση του συστήματος εικονικής ξενάγησης στις συλλογές της Βιβλιοθήκης.
- Εκτενής απόσυρση υλικού που δεν χρησιμοποιείται συχνά για αντιμετώπιση του έντονου προβλήματος έλλειψης χώρου της Βιβλιοθήκης και μεταφορά και ταξινόμηση του αποσυρμένου υλικού στον αποθηκευτικό χώρο του Παραρτήματος της Βιβλιοθήκης στην Έδεσσα.
- Συνέχιση της τεχνικής επεξεργασίας υλικού και της ανάπτυξης εγγραφών καθιερωμένων όρων.
- Συνέχιση των προσκτήσεων μονογραφιών και συνδρομών περιοδικών και βάσεων δεδομένων.

4.7. Υπηρεσίες υποστήριξης της εκπαίδευσης:

- Συνέχιση προσφοράς του προγράμματος Πληροφοριακού Γραμματισμού σε προπτυχιακούς και μεταπτυχιακούς φοιτητές και σε διδάσκοντες του Πανεπιστημίου και συνεχής προσαρμογή του στις σύγχρονες απαιτήσεις.
- Υποστήριξη και αναβάθμιση του συστήματος ασύγχρονης τηλεκαίδευσης ΤΗΛΕΜΑΘΕΙΑ.
- Διαμόρφωση και προσφορά νέων μαθημάτων (ηλεκτρονικά και εξ αποστάσεως) σε συνεργασία με διδάσκοντες του Πανεπιστημίου. [Νέα δράση]

4.8. Υπηρεσίες αυτοματισμού:

- Υποστήριξη και αναβάθμιση του συστήματος διαχείρισης των Η/Υ του προσωπικού της Βιβλιοθήκης.
- Υποστήριξη και αναβάθμιση του συστήματος κεντρικής διαχείρισης των Η/Υ του κοινού της Βιβλιοθήκης.
- Υποστήριξη και αναβάθμιση των proxy servers για ελεγχόμενη πρόσβαση των χρηστών στις ηλεκτρονικές πηγές πληροφόρησης της Βιβλιοθήκης από απόσταση (Παραρτήματα, ιδιωτικές συνδέσεις Internet μέσω ιδιωτών παρόχων).
- Εφαρμογή και υποστήριξη του ανοικτού λογισμικού αυθεντικοποίησης εξουσιοδοτημένων χρηστών Shibboleth για διευκόλυνση της απομακρυσμένης πρόσβασης των χρηστών στις ηλεκτρονικές πηγές και υπηρεσίες της Βιβλιοθήκης. *[Νέα δράση]*
- Υποστήριξη του συστήματος αυτοματισμού της Βιβλιοθήκης.
- Υποστήριξη του οπτικοακουστικού εξοπλισμού της Βιβλιοθήκης.
- Υποστήριξη των διακομιστών της Βιβλιοθήκης.
- Τεχνική υποστήριξη των θέσεων Η/Υ του προσωπικού και του κοινού της Βιβλιοθήκης.

4.9. Υπηρεσίες εσωτερικής αξιολόγησης:

- Υποστήριξη, αναβάθμιση και συνεχής εμπλουτισμός της βάσης δεδομένων του Course Analysis με νέα μαθήματα που διδάσκονται στο Πανεπιστήμιο, καθώς και συνεχής αξιολόγηση της συλλογής της Βιβλιοθήκης σε σχέση με τις καταγεγραμμένες ανάγκες.
- Διενέργεια ερευνών ικανοποίησης και καταγραφής των αναγκών των χρηστών της Βιβλιοθήκης. Τέτοιες έρευνες απαιτείται να πραγματοποιούνται τουλάχιστον κάθε 4 έτη.
- Αποτίμηση του ερευνητικού έργου του Πανεπιστημίου: ποσοτική μέτρηση και προσδιορισμός των ποιοτικών χαρακτηριστικών του ερευνητικού έργου του Πανεπιστημίου με βάση τις δημοσιεύσεις των μελών ΔΕΠ. *[Νέα δράση]*

4.10. Υπηρεσίες προς τους χρήστες

- Συνέχιση λειτουργίας των Παραρτημάτων της Βιβλιοθήκης στην Έδεσσα και τη Νάουσα, καθώς και του Παραρτήματος της Βιβλιοθήκης στο Πειραματικό Σχολείο του Πανεπιστημίου Μακεδονίας.
- Συνέχιση λειτουργίας της Βιβλιοθήκης 08:00-20:00 καθημερινά (Παρασκευές: 08:00-18:30), καθώς και τα Σάββατα (09:00-15:00) και συνέχιση παράτασης του καθημερινού ωραρίου λειτουργίας της Βιβλιοθήκης μέχρι τις 22:00 κατά τις εξεταστικές περιόδους.

5. Προγραμματισμός αναγκών ανθρώπινου δυναμικού

Υπηρεσία	Ειδικότητες Προσωπικού	Υφιστάμενο Προσωπικό / Ειδικότητα		Προγραμματισμός προσωπικού / Ειδικότητα για την τετραετία	
		Μόνιμοι Δ.Υ., ΕΤΕΠ, ΕΕΔΙΠ II	ΙΔΑΧ	Συνέχιση Υφιστάμ. Συμβ. Έργου ⁶	Νέες Συμβ. Έργου για Νέες Δράσεις
4.1. Υπηρεσίες δανεισμού – διαδανεισμού – συλλογής κρατημένου υλικού (έντυπου και ηλεκτρονικού).	ΠΕ Βιβλιοθηκονόμων ΤΕ Βιβλιοθηκονόμων ΠΕ Πληροφορικής	1 - -	- 2 -	- - 1	- - -
4.2. Υπηρεσίες πληροφόρησης (επιτόπιες και online - με σύγχρονο και ασύγχρονο τρόπο επικοινωνίας).	ΠΕ Βιβλιοθηκονόμων ΤΕ Βιβλιοθηκονόμων ΠΕ Πληροφορικής	1 - -	- 5 -	- - -	- - -
4.3. Υπηρεσίες για ΑμεΑ	ΠΕ Βιβλιοθηκονόμων ΤΕ Βιβλιοθηκονόμων ΠΕ Πληροφορικής	- - 1	- - -	- 1 -	- 1 -
4.4. Υπηρεσίες Ψηφιακής Βιβλιοθήκης					
4.4.1. Ιδρυματικό Καταθετήριο	ΠΕ Βιβλιοθηκονόμων ΤΕ Βιβλιοθηκονόμων ΠΕ Πληροφορικής	- - -	- - -	1 - -	- 2 -
4.4.2. Ψηφιοποίηση ελληνικών επιστημονικών περιοδικών	ΠΕ Βιβλιοθηκονόμων ΤΕ Βιβλιοθηκονόμων ΠΕ Πληροφορικής	- - -	- - -	- 1 -	1 - -
4.4.3. Υποστήριξη της εξ αρχής ηλεκτρονικής έκδοσης ελληνικών επιστημονικών περιοδικών	ΠΕ Βιβλιοθηκονόμων ΤΕ Βιβλιοθηκονόμων ΠΕ Πληροφορικής	- - -	- - -	- - -	1 1 1
4.5. Υπηρεσίες Ιστορικού Αρχείου του Πανεπιστημίου	ΠΕ Βιβλιοθηκονόμων ΤΕ Βιβλιοθηκονόμων ΠΕ Πληροφορικής	- - -	- - -	1 1 -	- 1 -
4.6. Υπηρεσίες πρόσβασης	ΠΕ Βιβλιοθηκονόμων ΤΕ Βιβλιοθηκονόμων ΠΕ Πληροφορικής	- 1 -	- 10 -	- 4 1	- 1 -
4.7. Υπηρεσίες υποστήριξης της εκπαίδευσης	ΠΕ Βιβλιοθηκονόμων ΤΕ Βιβλιοθηκονόμων ΠΕ Πληροφορικής	- - -	- - -	- 2 1	- - -
4.8. Υπηρεσίες αυτοματισμού	ΠΕ Βιβλιοθηκονόμων ΤΕ Βιβλιοθηκονόμων ΠΕ Πληροφορικής	- - -	- - 1	- - 1	- - -
4.9. Υπηρεσίες εσωτερικής αξιολόγησης	ΠΕ Βιβλιοθηκονόμων ΤΕ Βιβλιοθηκονόμων ΠΕ Πληροφορικής	- - -	- - -	- 1 -	- - -
4.10. Υπηρεσίες προς τους χρήστες	ΠΕ Διοικητικού-Οικονομ. ΠΕ Βιβλιοθηκονόμων ΤΕ Βιβλιοθηκονόμων ΠΕ Πληροφορικής	1 - - -	- - - -	- - 4 -	- - - -
ΑΛΛΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ					
Διοικητική υποστήριξη	ΠΕ Διοικητικού-Οικονομ. ΤΕ Βιβλιοθηκονόμων	- 1	1 -	- -	- -
Διεύθυνση	ΠΕ Βιβλιοθηκονόμων	1	-	-	-

⁶ Η σύμβασή τους τελειώνει στα τέλη 2008. Η απασχόλησή τους είναι απαραίτητο να συνεχιστεί για τη συνέχιση της προσφοράς των υπηρεσιών που αναπτύχθηκαν κατά το διάστημα 2004-2008.